ROLUL ACORDURILOR DE LA BRETTON WOODS ÎN INTENSIFICAREA PROCESELOR DE GLOBALIZARE

Iuliana STRATAN

Seventy-five years ago, the Bretton Woods conference set the foundations for the global economic order. Nowadays, we are at a critical stage in the global history. The spirit of the sisters Bretton Woods (International Monetary Fund and World Bank) is as relevant as ever. These institutions must continue to implement the reforms which will build a credible system of global and financial governance to face the challenges of this new era. The article highlights some key points of the history of the Bretton Woods and some of the development challenges faced by these institutions during the processes of the globalization.

Introducere. Globalizarea a devenit atât un termen, cât şi un fenomen istoric important. A urmat sfârşitul Războiului rece, prăbuşirea comunismului şi o reconfigurare în echilibrul de putere faţă de ţările occidentale şi capitalism [1]. Având în vedere aceste evoluţii, globalizarea reprezintă o provocare importantă pentru matricea instituţională, creată la mijlocul anilor 1940, cunoscută sub numele de instituţiile Bretton Woods [2].

Bretton Woods, şi anume: Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (de acum înainte Banca Mondială) şi Fondul Monetar Internaţional (FMI) au fost înfiinţate în 1944. În perioada 01-22 iulie 1944, reprezentanţi din 44 de naţiuni s-au întâlnit la hotelul pitoresc din Mount Washington, în Bretton Woods, New Hampshire. Scopul iniţial a fost acela de a ajuta reconstrucţia după al Doilea Război Mondial; scopul acestuia din urmă a fost acela de a ajuta la reînvierea comerţului global, evitând în acelaşi timp politicile de schimb care au caracterizat anii interbelici [3]. Fondatorii Bretton Woods au decis că

dezvoltarea economică şi stabilitatea financiară globală sunt condiţii necesare pentru pace [4].

Misiunea instituțiilor Bretton Woods, în cuvintele secretarului Trezoreriei SUA, Henry Morgenthau [5], a fost aceea că „ar trebui să elimine lacunele economice – devalorizarea concurențială și impedimentele distructive ale comerțului – care au precedat războiul actual”. Aceste instituții-surori au fost create pentru a ajuta la restabilirea şi susținerea beneficiilor integrării globale, prin promovarea cooperării economice internaționale. Actualmente, ele urmăresc, în cadrul mandatelor respective, obiectivul comun al prosperității globalizării. Banca Mondială (BM) se concentrează pe proiecte de investiții pe termen lung, construirea instituțiilor şi pe probleme sociale, de mediu și sărăcie. FMI se concentrează pe funcționarea sistemului monetar internațional şi pe promovarea unor politici macroeconomice solide ca o condiție prealabilă pentru o creștere economică susținută. Cel mai mare avantaj pe care instituțiile Bretton Woods îl au în îndeplinirea acestor obiective este cultura lor de construire a consensului, care se bazează pe încredere şi respect reciproc între cele peste 180 de țări, şi guvernele lor, care alcătuiesc apartenența lor. Instituțiile Bretton Woods continuă să modeleze agenda economică internațională. Iar obiectivul şi spiritul Bretton Woods continuă să ghideze factorii de decizie la nivel mondial. În ceea ce privește dezvoltarea economică generală, deceniile după anii 1944 au fost un succes, spun mulți economiști, deşi lumea a fost nevoită să facă față provocărilor economice şi sociale inevitabile [6]. Dacă judecăm epoca care a urmat după crearea instituțiilor Bretton Woods, după performanțele economice, trebuie să concluzionăm că a fost un triumf. În capitolul autorilor, Nicholas Stern de la London School of Economics şi Amar Bhattacharya de la Brookings Institution argumentează că „în general, la nivel mondial venitul pe cap de locuitor a crescut de 4 ori, începând cu 1950, pe măsură ce numărul populației a crescut” [7].

În anul curent, 2019, se împlinesc ***75 de ani de la Conferința de la Bretton Woods***, care a creat Banca Mondială şi instituția sa soră, Fondul Monetar Internațional. Rămâne totuşi să vedem care va fi destinul surorilor Bretton Woods în următoarele decenii şi ce reforme noi vor implementa pentru a contribui la procesul de globalizare în întreaga lume.

Rolul Instituţiilor Bretton Woods

Mandatul Fondul Monetar Internaţional. FMI este o organizaţie formată din 189 de ţări, care lucrează pentru încurajarea cooperării monetare globale, asigurarea stabilităţii financiare, facilitarea comerţului internaţional, creşterea economică durabilă şi reducerea sărăciei în întreaga lume. Misiunea fundamentală a FMI este de a asigura stabilitatea sistemului monetar internaţional [8]. Împrumuturile FMI sunt pe termen scurt şi mediu şi sunt finanţate în principal din grupul de contribuţii pe care le oferă membrii săi.

De-a lungul deceniilor, FMI a suferit multe reforme şi joacă acum un rol esenţial în furnizarea fondurilor pentru economia mondială, în special atunci când se produc crize. După cum consideră unii economişti [9], este una dintre cele mai valoroase instituţii create după al Doilea Război Mondial. În culmea crizei financiare globale, rolul FMI de manager de criză globală l-a determinat să coordoneze eforturile internaţionale de combatere a disfuncţiei financiare şi a colapsului economic. După cum a argumentat Daniel Drezner în cartea sa din 2014 [10], sistemul dat a funcţionat.

Mandatul Grupului Băncii Mondiale. Întrucât ţările în curs de dezvoltare se confruntă cu provocări din ce în ce mai complexe, BM este pregătită să ofere sprijinul şi soluţiile durabile necesare pentru a pune capăt sărăciei extreme, pentru a stimula prosperitatea împărtăşită şi pentru a realiza o lume cu oportunităţi pentru toţi. BM ajută ţările să facă investiţii critice pentru a-şi dezvolta economiile inclusiv durabil; construirea capitalului uman necesar pentru a ajuta oamenii să profite de oportunităţi; şi să se asigure că ţările rămân rezistente în faţa şocurilor sau ameninţărilor globale care ar putea submina progresul în eliminarea sărăciei [11]. Grupul Băncii Mondiale este una dintre cele mai mari surse de finanţare şi cunoştinţe din lume pentru ţările în curs de dezvoltare, formată din cinci instituţii cu un angajament comun de reducere a sărăciei, creşterea prosperităţii comune şi promovarea dezvoltării durabile [12].

Misiunea Grupului Băncii Mondiale este de a ajuta la combaterea sărăciei urmărind două obiective: primul obiectiv este unul imperativ, pentru a pune capăt sărăciei extreme pentru cei 1,2 mld. de oameni

care continuă să trăiască în foame, al doilea obiectiv este prin urmare, promovarea prosperității comune [13]. După cum a menționat David Malpass, președintele BM, totuși este nevoie de o dirijare puternică concentrată pe libertate, siguranță și crearea unui mediu care încurajează oportunități mai bune, este nevoie urgentă ca țările să-și depășească obstacolele pentru a permite ca viața celor mai săraci și cei mai vulnerabili să se îmbunătățească [14].

Cadru de cooperare. Principala diferență dintre FMI și BM constă în scopurile și funcțiile respective [15]. De-a lungul anilor, BM s-a concentrat în a reduce sărăcia, oferind asistență țărilor cu venituri medii și cu venituri mici în timp ce FMI încearcă, în general, să încurajeze politicile de țară care să asigure stabilitatea macroeconomică și să limiteze efectele negative ale restului lumii. În timp ce aceste roluri rămân, natura lor s-a schimbat oarecum [16].

În special, având în vedere dezvoltarea piețelor financiare în întreaga lume, rolul principal al acestor instituții s-a mutat spre modelarea, ghidarea, completarea și stabilizarea fluxului de finanțe private, mai degrabă decât înlocuirea completă a acesteia. Critice pentru transformarea lor vor fi atitudinile țărilor care joacă cel mai mare rol în guvernarea lor, precum și reforma procesului de guvernare în sine. De aici și apelul pentru un nou obiectiv pentru instituțiile Bretton Woods [14].

Concluzii. Conferința de la Bretton Woods și instituțiile care o formează au pus bazele cooperării internaționale și a ordinii bazate pe reguli, care servesc atât de bine generațiilor succesive.

Împreună, FMI și BM ajută la schimbarea modului în care oamenii văd economia globală. Instituțiile Bretton Woods trebuie să evolueze ca răspuns la schimbările din mediul lor, pentru a rămâne relevante.

Spiritul instituțiilor Bretton Woods a rămas adânc întipărit în imaginea politică globală, fiind un ideal de cooperare structurat care a funcționat extraordinar de bine, dar totuși cu unele noi provocări, care în următoarele decenii își vor pune amprente la viitorul globalizării.

Referințe:

1. SOLIMANO, A. *Can Reforming Global Institutions Help Developing Countries Share More in the Benefits from Globalization?* Policy Research Working Paper; World Bank. Washington DC, 2001.

2. *Globalization: A Framework for IMF Involvement*, 2002 [Accesat 20.12.2018] Disponibil: https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2002/0315-02.htm
3. MAZAMDARU, S. *Bretton Woods at 75: Has the system reached its limits*, 2019, [Accesat 2.09.2019] Disponibil: https://www.dw.com/en/-bretton-woods-at-75-has-the-system-reached-its-limits/a-49687599
4. LIPTON, D. *The Future of Bretton Woods*, 2019, [Accesat 2.09.2019] Disponibil: https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/07/12/sp071619-the-future-of-bretton-woods
5. MORGENTHAU, H. *Bretton Woods Decisions*, July 22, 1944, [Accesat 5.09.2019] Disponibil: http://www.ibiblio.org/pha/policy/1944/440722b.html
6. *Global Trade and future of the WTO*, [Accesat 5.09.2019] Disponibil: https://view.flipdocs.com/?ID=10025597_345534#306
7. WOLF M, *Bretton Woods at 75, Global co-operation under treat*, July 2019, [Accesat 20.08.2019] Disponibil: https://www.ft.com/content/-e82a1f48-a185-11e9-a282-2df48f366f7d
8. IMF at a Glance, [Accesat 4.12.2018] Disponibil: https://www.imf.org/-en/About
9. SANGAFOWA, B. *The Governance of the IMF at 75*, 2019, [Accesat 7.09.2019] Disponibil: https://www.brookings.edu/blog/future-develop-ment/2019/07/01/the-governance-of-the-international-monetary-fund-at-age-75/
10. DREZNER, D. *The System Worked: How the World Stopped Another Great Depression***,** 2014, [Accesat 7.09.2019] Disponibil: https://www.-washingtonpost.com/posteverything/wp/2014/06/03/ten-excellent-rea-sons-to-buy-the-system-worked/?noredirect=on
11. The World Bank Annual Report 2018, Washington, DC, World Bank, 2018.
12. The World Bank Annual Report 2017, Washington, DC, World Bank, 2017.
13. Shared Prosperity: A New Goal for a Changing World, [Accesat 4.02.2019] Disponibil: https://www.worldbank.org/en/news/feature/-2013/05/08/shared-prosperity-goal-for-changing-world
14. MALPASS, D. *Remarks by World Bank Group President David Malpass on Bretton Woods 75th Anniversary*, [Accesat 5.09.2019] Disponibil: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32345/Remarks-by-World-Bank-Group-President-David-Malpass-on-Bretton-Woods-Seventy-Fifth-Anniversary.pdf?sequence=1&isAllowed=y
15. The IMF and The World Bank, July 2019, [Accesat 7.09.2019] Disponi-bil: https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/07/27/15/31/-IMF-World-Bank

16. RAJAN RAGHURAM, G.A. *New Bretton Woods?* The World Bank On behalf of the Commission on Growth and Development, 2009, Washington DC.